

Zaaknummer: 691568

Terugvorderingsbeleid Midden-Drenthe 2016

Datum	6 juni 2016
Behandelaar	Miriam Smid - Mos afdeling Samenlevingszaken 0593 53 94 66
Portefeuillehouder	Wethouder Lohuis
Besluitvormend orgaan	College
Overleg gepleegd met	☒ financieel adviseur AZ Willem Hazeveld ☐ personeelsconsulent AZ ☒ medewerker bestuur en juridische zaken AZ Jelle de Muinck ☒ afdeling betrokken medewerkers afdeling Samenlevingszaken ☐ naam medewerker ☐ inspraak/adviesorgaan

Vervolprocedure

- ☐ brief Adviesraad Minimabeleid

Toelichting

Aanleiding

Het debiteurenbeleid is voor het laatst vastgesteld in 2005. Vanwege de wet aanscherping handhaving en sanctie beleid moet het beleid onder andere aangepast worden. Het voorstel is om gelijktijdig een aantal wijzigingen door te voeren.

In onderstaande tabel staan de openstaande bedragen in april 2016 en de ontvangsten in 2015.

Aantal debiteuren

	Aantal	Totaal bedrag	Ontvangen in 2015
BBZ	74	€ 1.031.728,00	€ 242.527,00
Boete	24	€ 35.492,00	€ 6.348,00
Lening	144	€ 373.448,00	€ 3.634,00
Terugvordering*	187	€ 680.213,00	€ 114.569,00

*Het aantal debiteuren is lager dan 187. In een aantal gevallen zijn er meerdere vorderingen die geregistreerd staan onder 1 naam.

Hoe verloopt het proces in grote lijnen?

Een klant heeft teveel bijstand ontvangen. Er wordt een terugvorderingsbesluit genomen. Er wordt gevraagd om binnen een termijn van 6 weken het hele bedrag in een keer te betalen. Als iemand dit niet in een keer kan voldoen, krijgt hij of zij uitstel van betaling en worden op verzoek van de klant afspraken over de hoogte van de aflossing gemaakt. De hoogte van de aflossing wordt vervolgens maandelijks verrekend met de uitkering of door de belanghebbende aan de gemeente betaald.

Als iemand vervolgens niet meer aan de verplichtingen voldoet, volgt een betalingsherinnering. Als dan nog niet wordt voldaan aan de verplichting, wordt een aanmaning verstuurd. Als vervolgens nog niet aan de verplichting wordt voldaan, dan wordt een dwangbevel gestuurd. De laatste stap is dat de vordering wordt overgedragen aan de deurwaarder.

De voorgestelde wijzigingen zijn de volgende:

Bevoegdheden worden verplichting bij schending inlichtingenplicht

De gemeente is door de wet aanscherping handhaving en sanctie beleid verplicht om bijstand terug te vorderen als teveel bijstand is ontvangen als gevolg van schending van de inlichtingenplicht. Tevens is het college verplicht om de vordering met de uitkering te verrekenen. Dit waren eerst bevoegdheden.

Voorstel: We passen de huidige beleidsregels aan de nieuwe wetgeving aan.

Aflossen als geen bijstandsuitkering (meer) wordt ontvangen

Huidig beleid: De huidige uitvoering van het beleid is dat per individueel geval in overleg met de belanghebbende wordt beoordeeld wat de hoogte van de aflossing kan zijn. Als het in gezamenlijkheid niet lukt om tot afspraken te komen, wordt de hoogte van het inkomen opgevraagd door middel van een inlichtingenformulier.

De hoogte van het inkomen wordt vervolgens naast de beslagvrije voet gelegd en in overleg worden afspraken over de hoogte van de aflossing gemaakt.

Voorstel: We nemen het verschil tussen het inkomen en de beslagvrije voet en hanteren als richtlijn dat hiervan 50% kan worden aangewend voor aflossing van de terugvordering. Persoonlijke omstandigheden kunnen ervoor zorgen dat we van de richtlijn afwijken zowel naar boven als naar beneden.

Door een richtlijn in de beleidsregels vast te leggen, is voor iedereen duidelijk hoe we omgaan met het vaststellen van de hoogte van de aflossing en is er nog genoeg ruimte over voor het leveren van maatwerk.

Ophogen kruimelbedrag naar € 100,-

Kruimelbedrag

Huidig beleid: Het huidige beleid zegt dat we afzien van terugvordering als de hoogte van vordering minder dan € 50,- is, behalve in gevallen van een boete of fraude. Er wordt in een dergelijk geval geen besluit tot terugvordering genomen. Binnen zes maanden verrekenen we, als het om inkomsten gaat, teveel betaalde uitkering met de uitkering zonder dat een terugvorderingsbesluit wordt genomen. Het kruimelbedrag is in 2005 vastgesteld op € 50,- en tot dusver niet geïndexeerd.

Doelmatigheidsbepaling

Huidig beleid: In het huidige beleid staat dat er kwijtschelding plaats kan vinden van de laatste € 300,- van een terugvordering na het maken van een kosten en baten afweging. Als voorbeeld wordt genoemd: Er is nog een restant vordering over van € 300,-. Na aanschrijving wordt de vordering niet voldaan.

Het is dan mogelijk op basis van de doelmatigheidsbepaling de laatste € 300,- niet langer terug te vorderen en kwijt te schelden. Dit kan niet als er sprake is van een fraude vordering.

Voorstel: Het is niet langer wenselijk om het restant van vordering kwijt te schelden als niet wordt voldaan aan de betalingsverplichting. Het is geen gewenst effect om belanghebbenden te belonen voor het niet betalen van het laatste deel van de vordering. Om die reden, is het voorstel om de doelmatigheidsbepaling te verwijderen. Daartegenover staat dat we het kruimelbedrag verhogen naar € 100,00 mede omdat tot dusver het kruimelbedrag niet is geïndexeerd.

Wettelijke rente

Huidig beleid: Het huidige beleid is om een percentage van de hoofdsom vast te stellen als extra kosten plus de extra kosten die bij overdracht aan de deurwaarder worden gemaakt. Hoe hoger de terugvordering hoe hoger deze kosten zijn. Hier is destijds voor gekozen omdat het berekenen van wettelijke rente bewerkelijk en kostbaar is.

Voorstel: Alleen als wordt overgegaan tot aanmaning (dit zijn vaste bedragen) en bij overdracht aan de deurwaarder worden extra kosten in rekening gebracht. Bij de bepaling van de hoogte van de kosten van aanmaning sluiten we aan bij de Algemene wet bestuursrecht waarin wordt bepaald dat bij vorderingen minder dan € 500,00 en bij hogere vorderingen respectievelijk € 7,00 en € 15,00 in rekening wordt gebracht. Voor de bepaling van de hoogte van de kosten van een deurwaarder gelden de tarieven die de deurwaarder in rekening brengt. De vordering kan worden verhoogd met de gemaakte kosten.

Niet voldoen aan inlichtingenverplichting

Om de hoogte van de beslagvrije voet te kunnen vaststellen, moet het college informatie opvragen dan wel verzamelen. Op grond van de Participatiewet is de belanghebbende die een uitkering ontvangt, verplicht om de inlichtingen te verstrekken die nodig zijn om de hoogte van de afloscapaciteit te berekenen.

Voorstel: Op het moment dat de belanghebbende de inlichtingen niet verstrekt, gaan we uit van een percentage van 10% van de bijstandsnorm. Dit is in beginsel de hoogte van de beslagvrije voet namelijk 90% van de bijstandsnorm.

Als de belanghebbende geen uitkering meer ontvangt, maar werkt, en niet de benodigde informatie versterkt, wordt direct overgegaan tot invordering. De invordering gebeurt door middel van achtereenvolgens een betalingsherinnering, een aanmaning en dwangbevel van het college aan de belanghebbende te versturen. Als de belanghebbende vervolgens nog niet meewerkt dan wordt de vordering overgedragen aan een deurwaarder.

Hoogte aflossing

Huidig beleid: In de huidige beleidsregels is bepaald dat de debiteurenbeheerder op basis van de situatie van de klant mag bepalen hoeveel de uitkeringsgerechtigde maandelijks terug moet betalen. De ondergrens is dat de uitkeringsgerechtigde moet kunnen blijven beschikken over 95% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm. De aflossing bedraagt dus maximaal 5% van de norm.

Als er sprake van fraude is, wordt er ook 5% van de bijstandsnorm ingehouden plus dat het volledige vakantiegeld wordt verrekend met de openstaande vordering.

De vakantietoeslag is op 1 januari 2016 een percentage van 5% van de norm. In totaal wordt dus 10% van de bijstandsnorm ingehouden als er sprake is van fraude. Wettelijk gezien is er ruimte om tot 10% van de norm als aflossing te vragen. Deze 10% is afgeleid van de beslagvrije voet die in principe 90% van de toepasselijke bijstandsnorm bedraagt.

Afwegingen

Wettelijk gezien zijn we gehouden aan het hanteren van de beslagvrije voet als we de vordering verrekenen met de uitkering (daarmee worden ook uitkeringen op grond van de andere sociale zekerheidswetten bedoeld).

De beslagvrije voet is 90% van de bijstandsnorm, vermeerderd met gedeelten van de woonkosten, de premie ziektekostenverzekering (premie van zowel de basis- en aanvullende verzekering) en eventueel het kind gebonden budget. Als iemand geen uitkering meer ontvangt en werkt, kan de gemeente een aflossingsregeling afspreken met de belanghebbende en kan in overleg de hoogte van de aflossing worden afgesproken.

Er zijn vele gemeenten die, net als in Midden-Drenthe, in hun beleidsregels de beslagvrije voet niet hebben opgenomen en een vast percentage hanteren om de hoogte van de aflossing te bepalen. Deurwaarders gaan vaak uit van het percentage van 10% van de bijstandsnorm zonder dat altijd duidelijk is of een berekening van de beslagvrije voet heeft plaatsgevonden. In het laatst genoemde geval is het de verantwoordelijkheid van de klant om dat te controleren. In Midden-Drenthe zijn er geen signalen vanuit bezwaar en beroep

waaruit blijkt dat we het beleid eerder hadden moeten evalueren. Er wordt landelijk niet eenduidig omgegaan met het hanteren van de beslagvrije voet.

Voorstel

De beslagvrije voet is het eigenlijke minimum waarop belanghebbenden langdurig kunnen leven. En gezien de genoemde afwegingen, is het voorstel om bij het bepalen van de hoogte van de aflossing, met ingang van datum vaststelling van de onderliggende beleidsregels in alle nieuwe gevallen rekening te gaan houden met de beslagvrije voet.

Dit heeft in elk geval twee gevolgen:

1. We incasseren minder. De inkomsten gaan teruglopen. Nu incasseren we gemiddeld gezien 5% van de bijstandsnorm en in geval van fraude ook de vakantietoeslag. Voor een alleenstaande betekent dit een aflossingsbedrag van ongeveer € 46,00 per maand. Indien we rekening gaan houden met de beslagvrije voet, kan er maandelijks maar een paar euro worden afgelost voor alle soorten vorderingen.
2. Tijdelijk meer werk voor de uitvoering omdat alle informatie, die nodig is om de beslagvrije voet te berekenen, opgevraagd moet worden en werkprocessen aangepast moeten worden.

Overgangsbepaling/ ingangsdatum

Terugvorderingsbesluiten na vaststelling bijgevoegde beleidsregels “terugvorderingsbeleid Midden-Drenthe 2016”:

De onderliggende beleidsregels worden toegepast bij vorderingen per 1 november 2016. Hierdoor creëren we ruimte om de uitvoering gereed te maken om de gewijzigde werkwijze uit te voeren.

Terugvorderingsbesluiten van voor vaststelling bijgevoegde beleidsregels “terugvorderingsbeleid Midden-Drenthe 2016”:

Het streven is om in de periode tussen 1 oktober 2016 en 1 januari 2017 alle bestaande aflosverplichtingen ten aanzien van een terugvordering te herbeoordelen. Alle klanten met een terugvordering worden aangeschreven en ingelicht over het nieuwe beleid. Er is onderscheid tussen uitkeringsgerechtigden met een vordering en niet uitkeringsgerechtigden met een terugvordering.

Uitkeringsgerechtigden met een vordering

Uitkeringsgerechtigden met een vordering hoeven geen informatie verstrekken waarmee de beslagvrije voet kan worden berekend. Deze informatie hebben wij reeds beschikbaar. Met de beschikbare informatie berekenen wij de beslagvrije voet en wat de hoogte van de aflossing wordt. We passen de bestaande aflosverplichtingen alleen aan als het gunstig is voor de klant.

Niet uitkeringsgerechtigden met een vordering

Niet uitkeringsgerechtigden worden gelijktijdig met de brief met informatie verzocht om inlichtingen te verstrekken waarmee de beslagvrije voet kan worden berekend. Ook hier geldt dat we de bestaande aflosverplichtingen alleen aanpassen als het gunstig is voor de klant. Als de gevraagde informatie niet wordt ingeleverd, blijven de huidige verplichtingen in stand ongeacht of dat gunstig of ongunstig voor de klant is.

Overige bepalingen

Buiten de beschreven wijzigingen blijft het huidige beleid in stand. Alle beleidsregels zijn opnieuw beschreven in “Terugvorderingsbeleid Midden-Drenthe 2016”.

Vervolg

In de Participatiewet is geregeld dat het college bevoegd is om beleidsregels te maken ten aanzien van het terugvorderingsbeleid. Nadat het college onderliggend voorstel in concept heeft goedgekeurd, worden de beleidsregels ter advisering voorgelegd aan de Adviesraad Minimabeleid.

De adviesraad Minimabeleid ontvangt gelijktijdig de concept beleidsregels ‘terugvorderingsbeleid Midden-Drenthe 2016’ en de beleidsregel bijzondere bijstand: “woninginrichting statushouders”. Er is één begeleidende brief die wordt meegestuurd. Deze brief is zowel bij dit voorstel als bij het voorstel over bijzondere bijstand gevoegd.

Nadat het advies is ontvangen, stelt het college de beleidsregels vast en wordt de raad via de ingekomen stukken geïnformeerd over het besluit.